



VISI LIETUVOS ŽEMĖS ŠVENTIEJI, MELSKITE DIEVĄ UŽ MUS!

STAČIATIKIŲ LIETUVA

Lietuvos Stačiatikių arkivyskupijos laikraštis

2022 m. rugsėjis Nr.1

www.orthodoxy.lt

facebook.com/orthodoxy.lt

Pakelyje į Savivaldę Bažnyčią



► Intencinės pamaldos prašant taikos Ukrainai. Vilnius. 2022 m. balandžio 30. Jevgenijaus Krotovo nuotr.

Brangūs broliai ir seserys Kristuje! Jūsų dėmesiui siūlome pirmąjį visos vyskupijos laikraščio „Stačiatikių Lietuva“ numerį. Laikraštis leidžiamas dviem kalbom - rusų ir lietuvių. Mes siekiame užmegzti glaudesnius dvasinius ryšius su mūsų skaitytojais ir ne tik su stačiatikiais.



Trakų vyskupas AMBROSIJUS
Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos vikaras

Naujasis leidinys ir dvasiškai švies, ir informuos skaitytojus apie visa, kas vyksta mūsų vyskupijoje. Juo labiau, kad pastaruoju metu mes neretai susiduriame su sąmoninga dezinformacija, akivaizdžiai siekiama mesti šešėlį Lietuvos Stačiatikių Bažnyčiai.

Nemažai gandų ir prasimanyimų kilo ir paskelbus naujieną, kad Vilniaus ir Lietuvos vyskupija siekia didesnės bažnytinės nepriklausomybės, todėl pateikė prašymą suteikti Jai savivaldės Bažnyčios statusą.

Viena vertus, girdime kaltinimų, jog mūsų vyskupijos vadovybės žingsniai, siekiant šio statuso tėra „dūmų uždanga“, skirta valdžiai ir visuomenei, o pats statusas esąs netikras „fasadinis“. Kita vertus, parapijiečiai įtarė, kad norime atsiskirti nuo Motinos Bažnyčios.

Aišku, nei viena, nei kita neturi nieko bendra su tikrove. O iš tikrųjų mes faktiškai jau esame savivaldė Bažnyčia ir dabar tik įteisiname tai, kas yra, nes jau dabar viską sprendžiame savarankiškai. O kartu išsaugosime kanoninę vienybę ir maldingumo saitus su Rusijos Stačiatikių Bažnyčia.

Mūsų nesutaikomų oponentų (vadinkime juos taip) teiginiai, jog Lietuvos Stačiatikių cerkves paliko „Maskvos Patriarchato jurisdikcijos nemažai parapijiečių“ yra melagingi. Jokio tikinčiųjų

sumažėjimo parapijose nestebime. Veikiau priešingai: pabėgėlių iš Ukrainos dėka jų net pagausėjo. Dauguma šių pabėgėlių lanko pamaldas, kur meldžiamasi ukrainiečių, lietuvių, baltarusių, gruzinų, anglų kalbomis.

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios pasauliečių kreipimėsi, kurį pasirašė tūkstančiai žmonių, sakoma: „Mes liekame ištikimi Lietuvos Stačiatikių Bažnyčiai, kanoniškai priklausantieji Maskvos Patriarchatui“.

Praktiškai visas Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos kleras išreiškė paramą vyskupijos vadovybei ir pasmerkė skėlimą (primename, šių metų vasarą už sunkius bažnytinius nusikaltimus iš kunigų luomo buvo pašalinti penki buvę Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupijos kunigai: Vitalijus Mokus, Vitalis Dauparas, Georgijus Ananjevas, Vladimiras Seliavko ir Gintaras Sungaila). Abu šie dokumentai liepos pradžioje buvo pateikti Prezidentui Gitanui Nausėdai.

Pažymėtina, jog Jo Ekselencija Inokentijus prašymą dėl savivaldės Bažnyčios statuso sutei-

kimo mūsų vyskupijai Švenčiausiajam Rusijos Stačiatikių Bažnyčios Sinodui pateikė anksčiau nei tapo žinoma apie grupės dvasininkų veiksmus, skaldančius Bažnyčią.

Švenčiausias Sinodas šių metų gegužės 27 d. nusprendė įkurti specialią komisiją, kuri nagrinės šį prašymą. Vasarą ši komisija pradėjo savo darbą. Rugsėjo pabaigoje Sinodas išklaušė pranešimą apie pradinius komisijos veiklos rezultatus.

Kalbame apie ypatingą Bažnyčios statusą, artimą autonomijai. Savivaldės yra Estijos, Latvijos ir Moldavijos Stačiatikių Bažnyčios. Visos jos savarankiškai tvarko savo religinį gyvenimą, o kartu išsaugoja kanoninius ryšius su Maskvos Patriarchatu.

Visose anksčiau minėtose Cerkvėse veikia savi Sinodai ir reguliariai rengiami Bažnyčios Susirinkimai. Bažnyčios vadovą renka Soboras.

Tikimės, kad Gailestingasis Dievas mums padės ir prašome šventųjų Jūsų maldų, kad pastangos, skirtos Bažnyčios labui, duotų gerų vaisių.



Ganytojo žodis

2 psl.



Religinė procesija su Vilniaus kankiniais

3 psl.



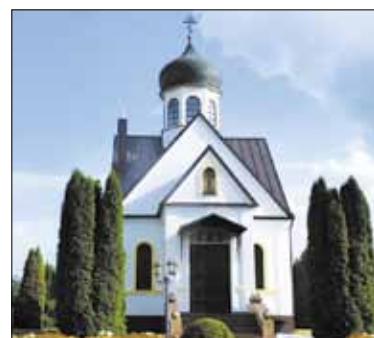
Melas - skėlimo teisinimo įrankis

4-5 psl.



Klausimai kunigui

6 psl.



Parapijų naujienos

6-7 psl.

Teneužgęsta mumyse uolumas siekiant sielos išganymo

Vilniaus ir Lietuvos metropolitas INOKENTIJUS

Brangūs broliai ir seserys! Rugsėjo 14, o pagal senąjį stilių - rugsėjo 1 diena - tai naujų liturginių metų pradžia.

Nauji liturginiai metai yra 12 didžiųjų švenčių ciklo pradžia (12 pagrindinių Bažnyčios švenčių), kurių metu pagrindiniai žmonijos istorijos įvykiai prisimenami mūsų krikščioniškojo tikėjimo požiūriu. Paskutinė besibaigiančių metų šventė - Šv. Dievo Gimdytojos Užmigimo, o pirmoji naujų metų šventė - Jos Gimimas. Krikščionis, simboliškai gimdamas kartu su Šventąja Mergele Marija liturginių metų pradžioje, yra pašauktas ateinančius dvylika mėnesių, dovanotus jam Dievo, priimti kaip palankų išganymui metų, skirtą dvasiškai ir kūniškai darbais apsisvalyti nuo nuodėmingų aistrų ir siekti įgyti dorybių, taip stengdamasis panašėti į pačią Mergelę Mariją.

Naujieji metai skatina giliai suvokti ir išgyventi Evangelijos vykius. Ši data skatina mus įžengti į naujus metus ir pragyventi juos sąmoningai, žingsnis po žingsnio, koreliuojant su pagrindiniais Evangelijos istorijos etapais, per dvylika didžiųjų meti-

nių švenčių, Didžiąją savaitę ir Šv. Velykas.

Šventieji moko mus, kad kiekvieną savo gyvenimo dieną, kiekvienus gyvenimo metus žmogus turi gyventi kaip paskutinius, už kurių slėpi griežtas ir nešališkas Dievo teismas. Todėl ateinančius metus, kaip ir bet kuriuos kitus, reikėtų paskirti dvasinei naudai, labiau rūpinantis savo siela, pirmiausia ieškoti „Dievo Karalystės ir Jo teisumo“, tikint Kristaus žodžiais, kad tuomet visa kita bus mums pridėta (Mato 6:33).

Taigi, krikščioniškąja prasme naujieji metai moko mus nepamiršti apie mūsų dvasinį pašaukimą ir atsinaujinimą. O tam mums reikia uoliai vykdyti Viešpaties įsakymus, pradėti gyventi Bažnyčios gyvenimą.

Reikia išmokyti reguliariai lankyti sekmadienines pamaldas - šeštadienio vakarą ir sekmadienio rytą. Tai yra mūsų garbinimo centras, jo apogėjus, savaitinių pamaldų viršūnė. Taip pat būtina nepraleisti didžiųjų metinių švenčių - yra dvylika svarbiausių metų švenčių. Būtina reguliariai

skaityti Šventąjį Raštą, Šventųjų Tėvų, Šventų žmonių gyvenimus ir kitą dvasinę literatūrą. Ir, žinoma, melstis, ir ne tik cerkvėje, tačiau nuolat. Dalyvaudami pamaldose visada turime prisiminti Bažnyčios Sakramentų, o ypač išpažinties ir Švč. Komunijos išskirtinę svarbą.

Tačiau krikščionis neturėtų tuo apsiriboti. Reikia akylai stebėti, kas vyksta mūsų širdyse. Kaip galima tai įgyvendinti? Die-



Ateinančius metus, kaip ir bet kuriuos kitus, reikėtų paskirti dvasinei naudai, labiau rūpinantis savo siela, pirmiausia ieškoti „Dievo Karalystės ir Jo teisumo“

nos bėgyje turėtume stebėti save: ką darome, ką sakome, kaip mes elgiamės ir palyginti visa tai su tuo, ko mus moko Šventoji Bažnyčia, Evangelija bei Šventieji Tėvai. Tuomet pamatysime, jog dauguma mūsų veiksmų tiesiogiai prieštarauja tam, ko mus moko Viešpats. Tie darbai, mintys, žodžiai, prieštaraujantys Dievo Įstatymui, prieštaraujantys Dievo valiai, ir yra nuodėmė, kuri neleidžia mums susijungti su Dievu ir pakilti į Dangų.

Turime savyje pamatyti nesuskaičiuojamą daugybę nuodėmių. Jeigu to nematome, tai reiškia, kad dar nepradėjome tikros atgailos, ir dvasinis regėjimas mumyse dar neatsivėrė. Turime pamatyti, kad esame ne tik nuodėmingi, bet ir žemai puolę žmonės, kad mumyse dominuoja gyvuliški instinktai, ir kad Dievo atvaizdas mumyse yra labai iškreiptas. Svarbiausia yra suvokti, jog esi dvasiškai sergantis žmogus. Toks dvasinių silpnųjų matymas yra tikrojo gyvenimo Kristuje pradžia.

Po to žmogus patenka į kitą savo dvasinės raidos pakopą, kuri yra ilgiausia ir sunkiausia. Ši etapą žmogus panaikina savyje tas nuodėmes, kurias mato, o kai jų nebėra, pradeda matyti vis naujas ir naujas.

Stebėdami save, savo gyvenimą, savo nuodėmingumo apraiškas, galime nustatyti pagrindines savo dvasines ligas, kurias Šventieji Tėvai vadina aistromis, o išvertus iš slavų kalbos, tai reiškia kančią. Tai nauja būseną: imame nekęsti savo nuodėmių, ir jos suteikia mums kentėjimų. Apaštalas Paulius sako: „Aš nedarau gėrio, kurio trokštu, o darau blogį, kurio nenoriu“, nes „manyje gyvenanti nuodėmė“. Ir

taip visą savo gyvenimą privalome kovoti su aistromis - tol, kol Dievo malonės dėka visiškai nuo jų apsisvalysime. Padarę širdį tyrą, mes, Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais tariant, išvysime Dievą.

Šventoji Dvasia gyvena tyroje širdyje, taigi ši apvalyta širdis ir nenumaldomas Dievo troškimas ir yra šventumas. Būtent šventumui ir tobulumui mus pašaukė Viešpats. Žmogus tampa viena su Dievu ir, kaip apaštalas Paulius, gali pasakyti: „Ne aš gyvenu, o gyvena manyje Kristus“.

Brangūs broliai ir seserys, šiomis mintimis norėjau pasidalyti su jumis, atėjus naujesiems liturginiams metams. Dėkokime Viešpačiui iš visos širdies už tai, kad Jis dėl mūsų tapo žmogumi, už tai, kad gyveno ir ir toliau gyvena tarp mūsų. Už tai, kad Jis duoda mums šviesą kaip Maistą ir iš vidaus pripildo kiekvieną iš mūsų, ir mus visus kartu, Savo gyvybę teikiančiu buvimu. Dėkokime Viešpačiui Jėzui Kristui už tai, jog atmaino mūsų vidinį pasaulį ir visą mus supantį pasaulį, nes Jis veda į išganymą kiekvieną iš mūsų, ir mus visus kartu, o tai yra daugelio išbandymų bei sielvartų kelias, bet kartu - paguodos ir džiaugsmo.

Metropolitas Inokentijus : Dievas mus visus dabar išbando

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios vadovo metropolito Inokentijaus interviu naujam leidiniui - laikraščiui „Stačiatikių Lietuva“

- Jūsų Ekscelencija, šie metai buvo sudėtingi: iš pradžių ribojimai dėl koronaviruso, kurie atsiliepė ir Bažnyčios gyvenimui, po to - karas Ukrainoje... Sutemos tirštėja?

- Visa, kas šiandien vyksta pasaulyje, atitinka Dievo valią. Tačiau dėl negandų kalti patys žmonės, nes jau labai daug jų nusigręžė nuo Dievo. Nyksta dora, moralė, rambėja sąžinė. Kartais jos balsas visai nutyla, ir žmogus jo nebegirdi. Susilpnėjus dvasiškai dėl menko nieko lengvai kyla susierzinimas, išplieskia pyktis, žmogus pasidaro agresyvus, nebeįstengia ramiai išlausyti kito nuomonės. Tai visą pasaulį apėmusios dvasinės degradacijos vaisiai. Regis, pasaulis priartėjo prie kažkokios lemtingos ribos, ir prasidėjo jo raidos fazė, kuriai būdinga konfliktų, priešpriešos, nederinės, prieštaros, agresyvumo, nesitaikstymo gausa ir intensyvėjimas. O dar - be atodairos siekiama savo tikslo. Nebėra išmintingo susilaikymo, neliko noro ieškoti kompromisų ir sutarimo vardan taikos ir žmonių gerovės. Dėl šių priežasčių ir kyla tie visą pasaulį apėmę pražūtingi reiškiniai.

Tai totalios žmonijos krizės metas. Dievas dabar mus tarsi iš-



► Metropolitas Inokentijus. Aleksejus Litvinovo nuotr.

bando, bet epidemijomis, karais ir visokeriopais konfliktais baudžia ne Jis, o mes patys į šias nelaimes tarsi į duobes įsmunkame dėl savo dvasinio bejėgiškumo, aklumo ir nuodėmingumo. Viešpats tenori mums padėti suvokti, koks pražūtingas kelias, kuriuo dabar žengiamo. O iš istorijos žinome, kad čia tėra viena išeitis: atsiversti, grįžti prie Dievo, atgailauti ir toliau gyventi vadovaujantis Jo įsakais.

- Pastaruoju metu mūsų Bažnyčia buvo nepelnytai puolama. Grupė atskilusių nuo Jos dvasi-

ninkų iniciavo tikrą priešišką kampaniją, neslėpdami siekio kurti paralelinę bažnytinę struktūrą, pavaldžią Konstantinopolio Patriarchatui. Kaip visa tai atsiliepė Jūsų širdžiai? Juk kai kurie tų asmenų buvo artimiausi Jūsų pagalbininkai?

- Be abejo, tai labai įskaudino man širdį; dabar - vienas sunkiausių mano gyvenimo periodų. Aš labai kremtuosi dėl šių, jau buvusių, dvasininkų ir meldžiuosi už juos. Man asmeniškai teks už juos atsakyti Dievui. Dar sunku ir todėl, kad du iš jų aš pats išven-

tinau į kunigus. Iki paskutinės gyvenimo dienos melsiuos už juos visus. Jie pasižymi daugeliu gerų bruožų, bet paaiškėjo, jog dvasiškai jie labai silpni. Tai, kas žemiška ir kūniška, paėmė viršų. Jie galutinai, negrįžtamai išmesti iš dvasininkų luomo.

- Koks vaidmuo visoje šioje istorijoje, Jūsų nuomone, tenka politikams ir apskritai - valdžios žmonėms? Štai premjerė I. Šimonytė parašė laišką Konstantinopolio Patriarchui, o sostinės meras net apkaltino mūsų Bažnyčią kone iniciavus karą Ukrainoje ir neva neteisėtai naudojantis Lietuvos šventovėmis.

- Aš tegaliu užjausti nūdienos politikus ir melstis už juos. Mes gyvename sunkiais laikais, tačiau toliau bus dar sunkiau. Reikia karštai melstis už esančius valdžioje. Šventajame Rašte yra tokia slėpinga frazė: „Nedorybės slėpinys jau veikia“ (2 Tes 2,7). Išties esama kažkokio slėpingo proceso, kuris aiškiai vyksta istorijos eigoje, ir šis procesas pasibaigs tik kartu su šio pasaulio žūtimi, nes jis nėra amžinas. Daugelis žmonių (aš kalbu apie tuos, kurie priklauso nuodėmės elitui) yra įtraukti į minėtą procesą. Jie net nesuvokia, kas, kokios jėgos yra jiems už nugaros ir kas galiausiai tam elitui vadovauja. Tik giliai tikint į Dievą, į mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, galima suprasti, kas dabar vyksta pasaulyje.

Tačiau ne savo protu, o tik dėka to, ką mums atskleidžia Dievas.

- Sudėtingo meto sunkumai gali skatinti ir skatina žmones vienyti. Ši norą rodo pasauliečių bei dvasininkų kreipimasis, kuriuo palaikoma mūsų Bažnyčia ir Jos vadovybė bei daug sykių vykusių religinės procesijos. Vienos jų metu buvo istorinis įvykis: šventieji Vilniaus kankiniai pirmą sykį per daugelį metų paliko savo relikvinę.

- Dvasiniu požiūriu tai buvo itin svarbus aktas. Šventieji paliko savo relikvinę ir priartėjo prie mūsų - ne tik dvasiškai, bet ir fiziškai. Šventieji Vilniaus kankiniai panorą stoti greta mūsų ir kartu su mumis dalyvauti procesijoje, meldami Dievą pasigailėti ir padėti mums šį sunkų, mėnesius besitęsiantį metų. Aš tai laikau išskirtine Dievo malone. Mums dabar belieka dažniau vaikščioti į šventovę, uoliau melstis, dažniau dalyvauti švenčiausiuose Bažnyčios slėpiniuose. Nuolat skaityti Šventąjį Raštą, Šventųjų Tėvų kūrinius. Ir, žinoma, imtis gėrio darbų, o blogio - vengti. O svarbiausia už viską dėkoti Viešpačiui Dievui. Neišleiskime iš akių svarbiausio žmogaus gyvenimo tikslo - sielos išganymo; galvokime apie amžinybę ir būsimą susitikimą su Viešpačiu Dievu. Nė vienas žmogus to neišvengs.

Maksimas ROGALSKIS

Šventieji Vilniaus kankiniai, melskite už mus!

2022 m. liepos 26 d., Visų Lietuvos šventųjų atminimo dieną, įvyko tikrai istorinis įvykis: pirmą kartą per daugelį metų šventųjų Vilniaus kankinių Antano, Jono ir Eustachijaus relikvijos buvo nešamos apie Šventosios Dvasios vienuolyno Katedrą.

Po iškilmingos Dieviškosios Liturgijos vyko religinė procesija, kurios metu buvo nešamos šventųjų kankinių Antano, Jono ir Eustachijaus relikvijos bei vyko intencinės pamaldos, prašant karo Ukrainos žemėje pabaigos, taip pat Bažnyčios vienybės. Į šventę atvyko ir dalyvavo parapijiečiai bei piligrimai iš visos šalies.

To nebuvo jau tikrai ilgą laiką, yra žinoma, jog Vilniaus šventųjų kankinių relikvijos buvo nešamos aplink Šventosios Dvasios vienuolyno katedros Bažnyčią 1852 m., bažnyčios požemių sutvarkymo ir relikvijų perkėlimo į naują relikvinę progą.

Taip pat žinoma, kad šventieji kankiniai procesijoje aplink Šv. Dvasios Vienuolyno Bažnyčią Vilniuje dalyvavo netrukus po Pirmojo pasaulinio karo pradžios, per Viešpaties (Gyvybę Teikiančiojo) Kryžiaus Išaukštinimo šventę, 1914 m. rugsėjo 14 d. Tai įvyko būsimojo Patriarcho Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupo Tichono (Belavino) iniciatyva.



► Šventieji Vilniaus kankiniai Antonijus, Jonas ir Eustachijus pirmą kartą po daugelio metų dalyvavo religinėje procesijoje. *Aleksejus Litvinovo nuotr.*

Arkivyskupas Tichonas ketino kasmet rengti tokią procesiją - net pateikė atitinkamą pasiūlymą Šventajam Sinodui. Tačiau karas šioms planams sutrukdė - 1915 m., užėjus vokiečiams, Šventosios relikvijos buvo evakuotos į Maskvos Dono vienuolyną. Po revoliucijos šventųjų kankinių relikvijos buvo konfiskuotos ir patalpintos į Maskvos ateistinės propagandos muziejų.

Patriarcho Aleksijaus I prašymu

1946 m. liepos mėn. relikvijos buvo grąžintos Bažnyčiai; Liepos 26 d. lėktuvu jos buvo perkeltos į Vilnių. Beje, kai kuriuose šaltiniuose teigiama, jog tą dieną Vilniaus šventųjų kankinių relikvijos buvo nešamos aplink vienuolyno Bažnyčią.

Nuo to laiko ši diena minima kaip antrasis šventųjų kankinių Antano, Jono ir Eustachijaus relikvijų gavimas. O nuo 2020 m. Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios vadovo

metropolito Inokentijaus iniciatyva ši šventė minima kaip visų Lietuvos šventųjų atminimo diena.

Pasak metropolito Inokentijaus, verta apsvarstyti galimybę, kad religinė procesija nešant šventųjų kankinių relikvijas aplink Šventosios Dvasios Vienuolyno šventovę taptų tradiciniu kasmetiniu įvykiu ir švenčių jų garbei dalimi.

„Visais laikais, išbandymų metais, tikintieji ypač karšta malda

kreipėsi į savo dangiškuosius užtarėjus. Kruvinas karas Europos širdyje, ekonomikos krizė, bendras nestabilumas ir neteisėti išpuoliai prieš mūsų Bažnyčią - visa tai lyg akmuo slegia daugelio, daugelio žmonių širdis. Todėl šaukiamės šventųjų Vilniaus kankinių užtarimo, kurie mums rodo ištikimybės Kristui ir Jo Bažnyčiai pavyzdį“, - sakė Vilniaus ir Lietuvos metropolitas.

BAŽNYTINIS KALENDORIUS. RUGSĖJIS

PIRMADIENIS	ANTRADIENIS	TREČIADIENIS	KETVIRTADIENIS	PENKTADIENIS	ŠEŠTADIENIS	SEKMADIENIS
Lietuvos šventųjų pagerbimo dienos: ❖ 8 – šv. išpažinėjas, protojerėjus Romanas Medvedis (rus. Roman Medvedj) ❖ 10 – šv. vienuolis Teodoras, kunigaikštis Ostrogiškis			1 Šv. kankinys Andrius Stratilatas (rus. Andrej Stratilat) ir su juo dar 2593 kankiniai (284 – 305 m.).	2 Pranašas Samuelis (XI a. per. Kr.). 	3 Šv. apaštalas, vienas iš 70-ties, Tadas (rus. Faddej; apie 44 m.). 	4 12-ta savaitė po Sekminių. Šv. kankiniai Agatonikas, Zotikas, Teprepijus, Akindinas, Severijonas ir kt. (305 – 311 m.).
5 Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Užmigimo Pošventė. Šv. kankinys Lupas (apie 306 m.).	6 Šv. kankinys Eutichijus (rus. Jevtichij), ap. Jono Teologo mokinys (I a.). Šv. hierarcho, Kijevo Maskvos ir visos Rusijos metropolito, stebukladario Petro relikvijų perkėlimas (1479 m.).	7 Šv. apaštalo Baltramiejaus (rus. Varfolomej) relikvijų perkėlimas (VI a.). 	8 Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Vladimiro ikonos Sutikimas (rus. Sretenije). Šv. išpažinėjas, protojerėjus Romanas Medvedis (1937).	9 Šventas vienuolis Pimenas Didysis (apie 450). 	10 Šv. vienuolis Mozė Negras (rus. Mojsej Murin; apie 400 m.). Šv. vienuolis Teodoras, kunigaikštis Ostrogiškis (1446 m.).	11 13-ta savaitė po Sekminių. Šv. Pranašo, Viešpaties pirmtako ir krikštyjo Jono Nukirsdinimas.
12 Šv. kunigaikščio Aleksandro Neviečio relikvijų perkėlimas (1724 m.). 	13 Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos garbingosios juostos patalpinimas šventovėje (395 – 408 m.).	14 Šv. vienuolis Simonas Stulpininkas (rus. Simeon Stolpnik; 459 m.) ir jo motina Morta (rus. Marfa; apie 428 m.).	15 Šv. kankinys Mamantas (275 m.), jo tėvas Teodotas ir motina Rufina (III a.). 	16 Šv. kankinys, hierarchas, Nikomedijos vyskupas Antemas ir su juo kankiniai Teofilijus (diakonas), Daratijus ir kiti (302 m.).	17 Šv. kankinys, hierarchas, Didžiosios Antiochijos vyskupas Vavila ir su juo trys paaugliai – Urbonas, Predilijonas, Jėpolonijus, taip pat jų motina Kristodula (251 m.).	18 14-ta savaitė po Sekminių. Šv. pranašas Zacharijas ir teisioji Elzbieta, Pirmtako Jono tėvai (I a.).
19 Arkangelo Mykolo (rus. Michailo) IV a. Kolosų Stebuklo Prisiminimas (Dėl šio stebuklo vietovė gavo «Chonų», liet. «Aižos» pavadinimą).	20 Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Gimimo Prieššventė. Šv. kankinys Sozontas (apie 304 m.).	21 Švenčiausiosios mūsų Valdovės, Dievo Gimdytojos ir visada Mergelės Marijos Gimimas	22 Šv. jėi ir teisieji Joakimas ir Ona (rus. Anna). Šv. kankinys Severijonas (320 m.).	23 Šventosios kankinės Minodora, Mitrodora ir Nimfodora (305 – 311 m.).	24 Šeštadienis prieš Kryžiaus Išaukštinimą. Šv. vienuolė Teodora Aleksandrietė (474 – 491 m.). 	25 15-ta savaitė po Sekminių, prieš Kryžiaus Išaukštinimą. Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Pošventė.
26 Kristaus Prisikėlimo Šventovės Jeruzalėje atnaujinimo ir pašventinimo (335 m.) Prisiminimas. («Prisikėlimo pašlovinimas»; rus. «Voskresenije slovuščej»).	27 Garbingojo ir Gaivinančio Viešpaties Kryžiaus Išaukštinimas visam pasauliui	28 Kryžiaus Išaukštinimo Pošventė Šv. didysis kankinys Nikita (apie 372 m.).	29 Šv. didžioji kankinė, šloviningoji Eutemija (304 m.). Šv. hierarchas, Kijevo, Lietuvos ir visos Rusijos Šv. metropolitas Kiprijonas (1406 m.).	30 Šv. kankinės Fidėja (Tikėjimas), Spėja (Viltis), Caritas (Meilė) ir jų motina Sofija (137 m.). 	Titulinės šventės rugsėjo mėnesį: ❖ Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Gimimo garbei pašvęsta Trakų m., Raguvos šventovės; ❖ Arkangelui Mykolui (rus. Michailui) pašvęsta Vilniaus šventovė; ❖ Dievo karvedžiui Mykolui pašvęsta Šilutės šventovė; ❖ Šv. kunigaikščio Aleksandro Neviečio garbei pašvęstos: Kybartų, Užsalių, Anykščių, Rokiškio šventovės; ❖ Šv. kankinės Fidėjai (rus. Verai), Spėjai (rus. Nadieždai), Caritas (rus. Liubovei) ir jų motinai Sofijai pašvęsta Klaipėdos šventovė.	

**Rugsėjo 21**
Švenčiausiosios mūsų Valdovės, Dievo Gimdytojos ir visada Mergelės Marijos Gimimas

**Rugsėjo 27**
Garbingojo ir Gaivinančio Viešpaties Kryžiaus Išaukštinimas visam pasauliui
Griežto pasninko diena

 Šventė

 Pasninkas

Konstantinopolio Patriarchatas

Žmogus, ginantis neteisų dalyką, norėdamas pateisinti savo veiksmus ir apsiginti, neišvengiamai pasitelkia melą ir falsifikavimą. Jis negali elgtis kitaip, nes garbingomis priemonėmis neįmanoma nei pateisinti, nei apginti to, kas neteisu. Tai akivaizdžiai parodo iš kunigų pašalinto Gintaro Jurgio Sungailos straipsnis „Konstantinopolio patriarchatas Lietuvoje - nauja Bažnyčia?“.

Aleksandr BENDIN
Istorijos mokslų daktaras

Svarbiausias šio straipsnio siekinys - pateisinti būtinybę padaryti sunku bažnytinių nusikaltimų: Bažnyčios skaldymą, šį veiksmą bandant teisinti nuorodomis į kanonus bei pavyzdžiais iš Bažnyčios istorijos.

Tačiau, prieš analizuojant minėtą straipsnį, būtina paaiškinti, kodėl tai yra ne koks nors kitas bažnytinis nusikaltimas, o tikrai Bažnyčios skaldymas. Buvęs kunigas Sungaila savo straipsnyje praneša, jog „dalis krikščionių ortodoksų dvasininkų ir pasauliečių išreiškė savo valią kreiptis į Jo Šventenybę Visuotinį (Konstantinopolio) Patriarchą Baltramiejų I su prašymu, kad Lietuvoje būtų atvertos Konstantinopolio Patriarchatui pavaldžių parapijų durys“.

Tuo tarpu visos Lietuvos stačiatikių (autorius juos vadina graikiškai - „ortodoksais - vert.past.) parapijos priklauso Maskvos Patriarchato teisenai. Vadinasi, minėti asmenys nusprendė nepaklusti teisėtai Rusijos Stačiatikių Bažnyčios hierarchų valdžiai, o tai reiškia, kad jiems taikytina 861 m. Konstantinopolyje „Du kartus“ vykusio Visuotinio Bažnyčios Susirinkimo priimta 15-ta taisyklė, skelbianti: „...Jeigu kuris presbiteris (t.y. kunigas) ar vyskupas, ar metropolitas išdrįs nutraukti ryšius su savo Patriarchu ir, atliekant Dieviškąsias slėpiningąsias apeigas, neminės jo vardo taip, kaip nustatyta, nors Patriarchas nebuvo svarstomas Visuotiniame Susirinkime ir nebuvo pasmerktas, Patriarcho vardo neminintis asmuo skaldo Bažnyčią. Susirinkimas nusprendė, kad toks asmuo negali priklausyti dvasininkų luomui nuo to meto, kai atskleidžiami jo neteisėti veiksmai“. Kanonai nurodo, jog už Bažnyčios skaldymą dvasininkai šalinami iš šio luomo, o pasauliečiai atskiriami nuo Bažnyčios.

Melas ir falsifikavimas

Akivaizdus neklusnumas ir perėjimas į Konstantinopolio Patriarcho teiseną reiškia, kad šie asmenys Rusijos Bažnyčios kanoninę valdžią Lietuvoje laiko neteisėta, o teisėta laiko Konstantinopolio Bažnyčios hierarchų valdžią.

Norėdamas įrodyti šį klaidingą teiginį, buvęs kunigas Sungaila savo argumentams išdėstyti pasitelkia paprastą trinarę schemą, kuri atrodo taip:

Lietuvos Bažnyčios istorijoje buvusi puiki epocha - laikas, kuomet ji kanoniškai priklausė Konstantinopolio Patriarchatui. Po to imperialistinė Rusija caro, Patriarcho ir Švenčiausiojo Sinodo asmenyje panaikino teisėtą Kijevo metropolijos kanoninį statusą.

Neteisėta Rusijos Bažnyčios jurisdikcija tuometinėje Lietuvos teritorijoje vietos Stačiatikybės sukėlusios kanoninių problemų ir skatinusi perėjimą į Uniją. Tačiau XX a. Lenkijos ir Baltijos šalių Stačiatikių Bažnyčios, veikusios buvusios Rusijos imperijos teritorijoje, išsprendė savo kanoninės problemas, nes gavo autokefalią iš Konstantinopolio, ir grįžo į jo jurisdikciją.

Vadinasi ir Rusijos Bažnyčios Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupija, Konstantinopolio Patriarchui Baltramiejui 2018 m. panaikinus 1686 m. Sinodo laišką, atgavo kanoninę teisę grįžti į pavaldumą Konstantinopoliiui. Todėl ir Lietuvoje reikia pasinaudoti Patriarcho sprendimu panaikinti 1686 m. laišką.

Tad, pasitelkus šią schemą, bandoma istoriškai ir kanoniškai pagrįsti Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupijos skaldymą ir nutraukti jos kanoninius ryšius su Rusijos Bažnyčia.

Gindamas Bažnyčios skaldymą autorius pirmiausia pasitelkia istorijos duomenis, bet pateikia argumentus, kurie gali įtikinti nebent skaitytojus, nesusipažinusius su Bažnyčios istoriografija. Antai jis praneša, jog „Konstantinopolio Patriarchatas suleidęs Lietuvoje gilią šaknis“. Toliau jis rašo apie Konstantinopolio Patriarchato misiją Lietuvoje, apie pirmus šventuosius - etninius lietuvius ir apie Lietuvos metropolijos įkūrimą; ši metropolija kartkartėmis iš Konstantinopolio gaudavo savo metropolitą. Tačiau visi šie istorijos faktai ir įvykiai seniai žinomi, ir stačiatikiams, mylintiems savo Bažnyčią, susipažinusiems su jos istorija, neatskleidžia nieko nauja. Apie tai savo veikaluose rašė tokie žymūs Bažnyčios istorikai kaip metropolitas Makarijus (Bulgakovas), E.E. Golubinskis, A. V. Kartaševs, A. P. Dobroklonskis, P. V. Znamenskis, I. A. Čistovičius ir kt.

Tačiau buvęs kunigas arba neįtaria, jog egzistuoja šie stačiatikių autorių fundamentalūs darbai, arba sąmoningai nutyli faktus, neatitinkančius schemos, į kurią jis nori įsprausti Stačiatikybės Lietu-

voje istoriją. Beje, tolesnis straipsnio tekstas ir rodo, kad autorius nesiekė objektyviai aiškinti Bažnyčios istorijos faktų.

Jis kėlė sau kitą tikslą. Pasiakiaudams tuo, kad jo skaitytojais neišmano Bažnyčios istorijos, autorius perša jiems tendencingą požiūrį į Lietuvos metropoliją, neva gyvavusią izoliuotai, be sąsajų su procesais, vykusiais senovės Rusios religiniame ir etniniame gyvenime. Todėl straipsnyje nerasite jokių duomenų apie Kijevo metropoliją ir kad čia vyko pasidalijimai į Kijevo ir Lietuvos metropolijas. Nerašoma ir apie priežastis, dėl kurių Lietuvos metropolija buvo įkurta, ir kodėl ją panaikinta. Nėra duomenų ir apie dvasininkų bei pasauliečių etninę sudėtį.

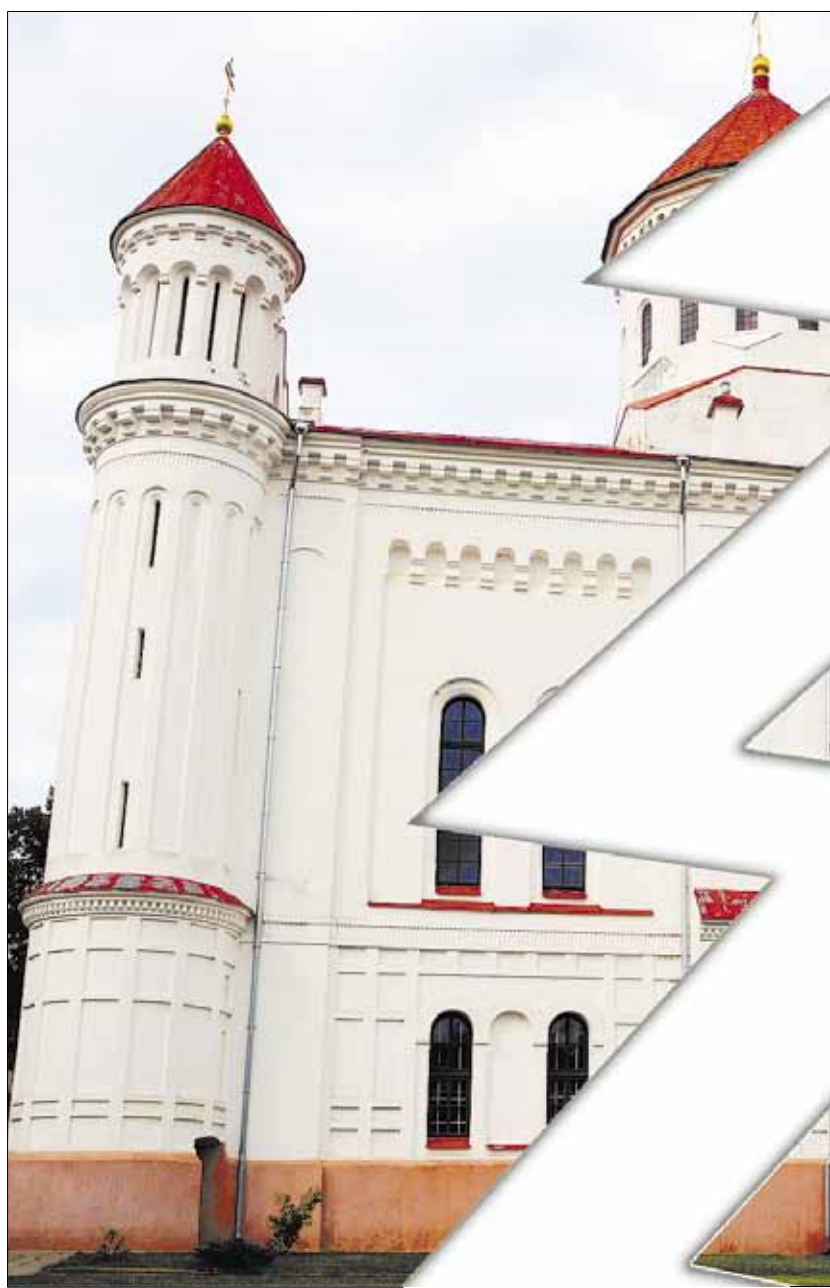
Ryšium su tuo dera pasakyti, jog po Rusios Krikšto (988 m.) didžiulė Senosios Rusios valstybės teritorija, kurioje gyveno Rytų slavų, baltų, finougrių ir tiurkų gentys, įėjo į Konstantinopolio pavaldžios Kijevo metropolijos sudėtį. Metropolijai paprastai vadovavo metropolitas graikas, kurį skyrė Konstantinopolio Patriarchas ir Sinodas, o jo paskyrimą tvirtino Bizantijos imperatorius. Metropolijos centras buvo Kijevas - senosios Rusios sostinė.

Prieš mongolų invaziją Kijevo metropoliją sudarė 12 - 14 vyskupijų, kurioms vadovavo vyskupai. Tik Didžiojo Novgorodo (liet. Naugardo) vyskupijos vadovas buvo arkivyskupas. Prasidėjus politiniam senosios Rusios valstybės nuosmukiui ir jos susiskaldymui, Kijevo ir Visos Rusios metropolitas buvo Rusios žemių dvasinės ir religinės vienybės ramstis. O suirus šiai valstybei (ši procesą paspartino 1237 - 1241 m. vykusios mongolų invazijos), į Kijevo metropolijos sudėtį įėjo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, Aukso ordos, o vėliau ir Lenkijos karalystės valdos.

“ Kanonai nurodo, jog už Bažnyčios skaldymą dvasininkai šalinami iš šio luomo, o pasauliečiai atskiriami nuo Bažnyčios

Etninę Lietuvos teritoriją Stačiatikybė pasiekė kartu su ją išpažįstančiais „rusėnais“ ir stačiatikiškais dvasininkais, nes lietuviai tuomet buvo stabmeldžiai. Svarbus vaidmuo Stačiatikybės plėtrai tenka mišrioms šeimoms, dėl kurių Lietuvos elite daugėjo stačiatikių. Kaip pažymi metropolitas Makarijus (Bulgakovas), „Nuo Mindaugo iki Jogailos didelė dalis Lietuvos kunigaikščių išpažino Stačiatikybę“.

Pirmieji etniniai lietuviai stačiatikiai ir pirmieji išpažinėjai, kuriuos mini straipsnio auto-



► Negalima pateisinti Bažnyčios skėlimo. Nuotr.: Bigstockphoto.

rius, - tai vienuolis Vaišvilkas, Šventasis Pskovo kunigaikštis Daumantas - Timotiejus, Šventasis vienuolis Eliziejus Laurušavietis, Šventoji Novgorodo (liet. Naugardo) vienuolė, Lietuvos kunigaikštystė Charitina išpažino Stačiatikybę ir pašlovino ją.

Nugabenus šventųjų Vilniaus kankinių Antano, Jono ir Eustachijaus relikvijų daleles į Konstantinopolį, Konstantinopolio Patriarchas Filatėjus 1374 m. kanonizavo Vilniaus kankinius. Kanonizavimu rūpinosi Kijevo ir Vladimiro metropolitas Aleksijus. Dera paminėti, kad Konstantinopolio Patriarchas Vilniaus kankiniams suteikė ne visuotinio, o vietinio pagerbimo statusą. Vilniaus kankinius visuotinai pagerbiame šventiesiems priskyrė 1549 m. vykęs Rusijos Bažnyčios Susirinkimas.

Vadinasi, straipsnio autoriaus bandymas atskirti Lietuvos metropoliją ir etninius lietuvius šventuosius nuo Rusios ir jos Bažnyčios, pasitelkus nuorodas į graikiškojo Konstantinopolio jurisdikciją, yra dirbtinas ir neįtikinantis.

Vertinant iš Bažnyčios istorijos pozicijų neįtikina ir vienašalis straipsnio autoriaus teiginys, jog „Konstantinopolio Patriarchato epocha“ davusi „Tėvynės didvyrių

ortodoksų, gynusių Abiejų Tautų Respubliką“ (t. y. Lenkijos karalystę ir Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę). Norėčiau priminti autoriui ir jo skaitytojams, kad straipsnyje šlovinama herojiška „epocha“ Kijevo metropolijai, kitaip sakant, Konstantinopolio Patriarchui pavaldžiai Rusios Vakarų Bažnyčiai atnešę sunkiausių išbandymų, dėl kurių Stačiatikybė ten priartėjo prie išlikimo ribos.

Nuostabi epocha?

Pirma. Konstantinopolio Patriarcho valdžia Vakarų Rusios Bažnyčiai tiek Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, tiek Žečpospolitoje, buvo nominali, nes patys graikų Patriarchai buvo priklausomi nuo Osmanų imperijos valdovų, išpažįstančių islamą, ir galėjo užimti sostą tik leidus sultonui, gavus jo įsaką („firmaną“). Be to, kariniai konfliktai tarp Žečpospolitos ir Osmanų imperijos nepaprastai apsunkino kontaktus tarp Kijevo metropolitų ir Konstantinopolio. Kad galėtų susisiekti, minėtiems metropolitams ir Konstantinopolio Patriarchams tekdavo kreiptis į Maskvos carą.

Antra. Sudarius Krėvės (1385 m.) ir Liublino (1569 m.) unijas Lenkijos karaliai ir Lietuvos Didieji kunigaikščiai, būdami katalikai, savo valdose stiprino Romos

Lietuvoje-tai Bažnyčios skėlimas



katalikų Bažnyčią, kad ji čia viešpatautų, todėl suteikė jai išskirtinių teisių ir privilegijų. Tuo tarpu Vakarų Rusijos Bažnyčia tapo juridiskai priklausoma nuo valdovų katalikų. Ją tik pakentė.

Šios sunkios ir žeminančios priklausomybės nuo katalikiškos valstybės rezultatai netruko atspindėti Bažnyčios gyvenime. Baigiantis XVI a. Vakarų Rusijos Bažnyčia patyrė gilią vidinę krizę, akivaizdžiai pasireiškusią hierarchijos išdavystę, dėl kurios 1596 m. ši Bažnyčia suskilo. Sulaužę priesaiką, duotą Konstantinopolio Patriarchui, dauguma Vakarų Rusijos hierarchų tapo unitai ir perėjo į Romos jurisdikciją.

Trečia. Vakarų Rusijos Bažnyčios dalis, likusi ištikima Konstantinopolui, tapo Unitų bažnyčios ir ją remiančios Abiejų Tautų Respublikos (Lenkijos ir Lietuvos) religinio persekiojimo objektu.

Nepaisant išpažinėjų pastangų, nepaisant tvirto stačiatikių brolių narių tikėjimo ir Ukrainos kazokų, kovojusių su Lenkija dėl unijos panaikinimo, heroizmo, Vakarų Rusijos Bažnyčios padėtis tebeblogėjo. Nutraukti tolydžio stiprinančių unitų spaudimą nepadarė ir tai, kad 1632 m. Lenkijos karalius Vladislovas IV, siekdamas politinių tikslų, legalizavo Vakarų Rusijos Bažnyčios hierarchiją.

Vienintelė jėga, kuri tada galėjo išgelbėti Vakarų Rusijos Bažnyčią - neleisti, kad ją galutinai pasiglemžtų unitai ir Romos katalikai, buvo rusų caras ir Maskvos Patriarchas. Štai istorijos faktai, kurie realiai vyko herojiškos „Konstantinopolio Patriarchato epochos“ metą. Tik heroizmas reiškėsi ne politikoje, o Stačiatikių Bažnyčioje.

Itin sunki stačiatikių būklė buvo „dešiniakrantėje“ Ukrainoje, kuri po rusų - lenkų karo ir 1667 m. Andrusavo paliaubų liko Žečpospolitai („Andrusovo“ kaimas; dabar ši vietovė yra Smolensko srityje. - vert. past.). Tačiau, nepaisant tolesnių didelių politinių ir religinių sunkumų, Konstantinopolio Patriarchui pavaldi Kijevo metropolija buvo apsaugota nuo neišvengiamo susiliejimo su unitais ir Romos katalikais. Moksliskai pagrįstas atsakymas į klausimą, kodėl ir kaip tai įvyko, mums žinomas iš Bažnyčios istorikų veikalų - tiek buvusių iki revoliucijos, tiek šiuolaikinių.

Tuo tarpu atsakymu, kurį į šį klausimą pateikia buvęs kunigas Sungaila, siekiama jau minėto tikslo - pateisinti Lietuvos Stačiatikių Arkivyskupijos skėlimą. Štai ką apie tai rašo straipsnio autorius: „Lietuvos Didžiosios Kuni-

gaikštystės žemės priklausė Kijevo metropolijai, kuri buvo pavaldi Konstantinopolio Patriarchui. Kai Maskvos valstybė užėmė dalį tų žemių, ji pareikalavo Konstantinopolio Patriarchato perduoti valdžią Kijevo Metropolijai. Nors Maskva papirkinėjo Konstantinopolio hierarchus ir darė jiems spaudimą, Maskvos Patriarchato jurisdikcija Kijevo metropolijos atžvilgiu buvo deleguota tik dalinai ir laikinai. Visa tai yra ištyrę istorikai“.

Pirmiausia, dera atkreipti dėmesį į tai, kad teiginį, jog jurisdikcija buvo perduota tik „dalina ir laikina“ 2019 m. pasitelkė Konstantinopolio Patriarchas Baltramiejus, įteikdamas tomosą (dekretą) atskilusiai Ukrainos Stačiatikių Bažnyčiai. Dar paminėsime, kad neteisėtas Konstantinopolio įsiveržimas į Rusijos Stačiatikių Bažnyčios Ukrainoje kanoninę teritoriją ir atskalūniška autokefalinė Ukrainos Stačiatikių Bažnyčia atsirado visai ne dėl kanoninių, o dėl politinių priežasčių.

Kas teisingas mokslinėje diskusijoje, rodo argumentai, kuriais grindžiami skelbiami teiginiai ir hipotezės. Pirmenybė teikiama svariems, įtikinamiems argumentams. Tuo tarpu straipsnio autorius, kaip sakytą, siekia visai kito tikslo. Jis pasirenka svetimus argumentus, ir pateikia juos taip, kad įtikintų neišmanantį skaitytoją, jog Patriarcho Baltramiejaus paskelbtos pretenzijos į buvusios Kijevo metropolijos kanoninę teritoriją yra teisėtos, vertinant jas ne tik kanonų, bet ir Bažnyčios istorijos požiūriu.

Absurdiški kaltinimai

Dokumentų analizė nesuteikia pagrindo teigti, kad 1686 m. Konstantinopolio Sinodo raštuose skelbiama, jog Kijevo metropolija Maskvos Patriarchų jurisdikcijai perduodama laikinai, išsaugojant Konstantinopolio Patriarchų jurisdikciją. Ryšium su tuo tyrėjai daro pagrįstą išvadą, kad 1686 m. Konstantinopolio Patriarcho tomosas neribojo Maskvos Patriarchato jurisdikcijos nei laiko, nei įgaliojimų srityse. Vadinas, Kijevo metropolija teisėtai, vadovaujantis kanonais, perėjo į nuolatinę Maskvos Patriarchato jurisdikciją.

Tačiau straipsnio autorius, vadovaudamasis Bažnyčios skaldymą teisinančia logika, savo skaitytojams nepraneša nei apie minėto dokumentų rinkinio pasirodymą, nei apie tyrėjų padarytas išvadas.

Savo ruožtu, dera pasakyti, kad rinkinio „1676 - 1686 m. Kijevo metropolijos susivienijimas su Rusų Stačiatikių Bažnyčia“, su-

darytojų ir tyrinėtojų padarytos istorinio kanoninio pobūdžio išvados yra teisingos ne tik mokslo požiūriu - jas patvirtina ir Bažnyčių bendravimo patirtis, sukaupta amžių bėgyje. Po 1686 m. iki XX a. trečio dešimtmečio pradžios Konstantinopolio Patriarchai Kijevo metropolijos kanoninės teritorijos pavaldumo Rusijos Bažnyčios jurisdikcijai sąlygų nepažeidinėjo.

Ryšium su tuo laikome visiškai dėsninga tai, kad bandymai pagrįsti 1686 m. tomoso atšaukimą, pasitelkus istorinius ir kanoninius dokumentus, buvo nesėkmingi. Rusijos Bažnyčios jurisdikcija buvusios Kijevo metropolijos kanoninės teritorijos atžvilgiu lieka teisėta ir nekintama, o Konstantinopolio Patriarcho 2019 m. sprendimas neturi juridinės galios. Vadinas, Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupija pagrįstai išlaiko kanoninius ryšius su Maskvos Patriarchatu.

Norėdamas apginti savo pažeidžiamą poziciją autorius griebiasi absurdiškų dalykų: dėl visų Vakarų Rusijos stačiatikių negandų ir bėdų, patirtų dėl unitų ir Romos katalikų veiksmų, jis kaltina Rusijos Bažnyčią, Rusijos monarchus, neva „išvairiusius“ iš Lietuvos Konstantinopolio Patriarchatą.

Pavyzdžiui, tai, kad Unitų bažnyčia sėkmingai „sudorojo“ Vakarų Rusijos Stačiatikybę, aiškina tuo, kad Žečpospolitos stačiatikiai nenorėjo pereiti į Rusijos Bažnyčios teiseną.

Konstantinopolio Patriarchui Švenčiausias Sinodas esą kanoniškai prasikaltęs ir tuo, kad panaikino 1596 m. Brastos (Bresto) uniją. 1839 m. suvienydamas Vakarų unitus rusus su Stačiatikybe, Švenčiausias Sinodas, pasirodo, pasielgęs nekanoniškai, nes prieš tai „nepasitarė“ su Konstantino-



1686 m. Konstantinopolio Patriarcho tomosas neribojo Maskvos Patriarchato jurisdikcijos nei laiko, nei įgaliojimų srityse.

polio Patriarchu. Ir šis iš piršto laužtas prasižengimas duoda autoriui pagrindą nepripažinti, jog Vilniaus ir Lietuvos vyskupiją Sinodas įkūrė teisėtai, vadovaudamasis kanonais.

O ypač Rusijos Bažnyčia ir Rusijos monarchai nusikalto tuo, tad po 1830 ir 1863 m. lenkų sukilimų „kaip bausmė (!) pradėtos statyti naujos cerkvės, todėl daugelis plačiosios Lietuvos cerkvių pastatytos būtent tais metais“. Tarp aukščiau pateiktų akivaizdžiai absurdiškų kaltinimų pastarasis pranoksta visas įmanomas

absurdiškumo ir sukto nelabumo ribas.

Net negali patikėti, kad tai rašo buvęs stačiatikių kunigas, kuris tikrai turėtų žinoti, kad senovinės Vilniaus šventovės - Paraskevės (Piatnitskaja) cerkvė, Šv. Nikolaus cerkvė ir Skaisčiausiosios Katedra (Prečystenskij sobor) „Konstantinopolio Patriarchato epochos“ metą, patekusios į unitų rankas, buvo praktiškai sunaikintos ir atrodė apgailėtina. Turėtų žinoti, atminti ir jausti milžinišką dėkingumą uoliam Stačiatikybės puoselėtojiui, metropolitui Josifui (Semaškai) bei kitiems stačiatikiams, kurių aukos, plaukusios iš visos Rusijos, padėjo atstatyti minėtas griuvenas, kad į jos vėl taptų dailios, puošnios šventovės. Jau nekalbant apie tai, kad po 1863 m. Lietuvoje buvo pastatyta dešimtys šventovių, kuriomis iki šiol palaimingai naudojasi Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupijos dvasininkai bei pasauliečiai.

Reikėtų sąžiningai pripažinti, kad „Konstantinopolio Patriarchato epocha“ Lietuvos Stačiatikybei pasibaigė 1686 m. Ją pakeitusi nauja Maskvos Patriarchato ir Švenčiausiojo Sinodo teisenos epocha - tai kanoniškos Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos kūrimo metas, nulėmęs jos dabartinio gyvavimo teises, medžiagines ir dvasines sąlygas.

Baigdamas aptariamą straipsnį autorius klasingai tikina skaitytojus, jog „Bažnyčios kanonai nesikeitė“, nes „faktinę Konstantinopolio Patriarchato valdžią Lietuvoje nutraukė tik bažnytinė unija ir carinės valdžios veiksmai.“ Tačiau akivaizdu, kad autokefalijos ir autonomijos suteikimas Lenkijos, Estijos ir Latvijos Stačiatikių Bažnyčioms paneigia autoriaus teiginį. Tikroji minėtų Bažnyčių atsiskyrimo nuo Rusijos Bažnyčios priežastis - politika, o ne religija.

Ir kuomet dabar buvęs Rusijos Bažnyčios kunigas G. Sungaila. reiškia nepasitenkinimą dėl to, kad Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupijos parapijose vyrauja rusakaliai, jis pamiršta Rašto žodžius, jog Kristuje „nebėra nei žydo, nei graiko“ (Gal 3, 28).

Tegul naujus gundytojus skaldyti rūsčiai įspėja šventojo kankinio Irenėjo Lijoniečio žodžiai: „Kristus nuspręs, kaip pasielgti su skaldytojais, nemylinčiais Dievo ir labiau besirūpinančiais savo nauda nei Bažnyčios vienybe, dėl menkų ir atsitiktinių priežasčių kajojančiais ir draskančiais didį ir Šlovingą Kristaus Kūną“.

Straipsnis spaudinamas su trumpintais. Autorius Aleksandr Bendin, Istorijos mokslų daktaras, Baltarusijos valstybinio universiteto, Teologijos instituto, Teologijos katedros profesorius.



► Kunigas Olegas Šliachtenko

Klausimai kunigui

[parapijiečių klausimus atsako Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyno Katedros kunigas Olegas Šliachtenko.

Labai gerbiu dvasingus senolius Joną Krestjankiną ir Nikolajų Gurjanovą. Ar galiu melstis jiems kaip šventiesiems, nors Bažnyčia oficialiai jų dar nekanonizavo?

Nina

Gerbiamoji Nina, žinoma, galite. Šventųjų kanonizavimas neretai kyla iš vietinės reikšmės tų teisuolių garbinimo. Kaip melstis šiuo atveju? Dažnai galite melstis, linkėdama amžino atilsio, užsakyti ekzekvijas, kaip tai darome Lietuvoje tėvui Pontijui. Galite asmeniškai savais žodžiais kreiptis į tam tikrą teisuolį, arba melstis Viešpačiui, pavyzdžiui: „Viešpatie Jėzau Kristau, dėl tėvo Nikolajaus maldų atskubėk į pagalbą, pasigailėk ir išgelbėk“.

Ką daryti, jei užsimiršęs išgėriau stiklinę vandens po vidurnakčio (naktį prieš liturgiją)? Man negalima eiti Švč. Komunijos?

Sergejus

Gerbiamasis Sergejau. Apskritai Eucharistinis pasninkas (susi laikymas nuo maisto ir gėrimų prieš Švč. Komuniją) pagal Bažnyčios nusistovėjusias taisykles yra 6 valandos. Todėl, jei Liturgija prasideda 10 valandą, o jūs išgėrėte vandens 3 valandą nakties, taigi, iš esmės jūs nieko nepažeidžiate. Bet apskritai tokius klausimus geriau spręsti su nuodėmklausiu ar kunigu, pas kurį einate išpažinties. Tai padės išvengti savivalės ir gudravimo.

Buvau labai nusiminusi dėl mūsų kunigų, kurie atsiskyrė nuo Bažnyčios. Mes jais pasitikėjome, bet jie mus išdavė. Ar reikia dėl to atgailauti išpažinties metu, nes aš juos smerkiu?

Jekaterina

Gerbiamoji Jekaterina, jei smerkiate, tai, žinoma, turite atgailauti. Jei esate nusiminusi, dėl to jums nereikia atgailauti. Nusiminti yra normalu, ypač kai tie, kuriuos mylime,

staiga tampa priešiška nusiteikę (ne mūsų įpykinti, o dėl savo pačių veiksmų). Galiausiai, juk ir mūsų Viešpats Jėzus Kristus taip pat susigraudino ir susijaudinęs pravirko (Jn 11, 33-34), kai pamatė raudančius dėl Lozorijaus. Mūsų Bažnyčiai minėtų kunigų atsiskyrimas ir pasitraukimas yra tragedija. Baisu ir tai, kad, regis, jie patys iki galo nesuvokia šios tragedijos. Neteiskite, bet melskitės už juos. Dievui viskas įmanoma: ir prikelti mirusiuosius, ir supurtyti dvasiškai užkietėjusius bei juos išlaisvinti.

Namuose kartais žaidžiamė kortomis, pačius nekalčiausius žaidimus ir ne „dėl pinigų“. O pažįstama iš mūsų parapijos sako, kad stačiatikiams neleidžiama žaisti kortomis. Ar tai tiesa?

Olga

Miela Olga. Daugelis stačiatikių mano, kad žaisti kortomis yra nuodėmė. Kai kurie teigia, kad kortų simbolika yra šventvagiška. Tiesą sakant, tokioms prielaidoms nėra pagrindo. Kortų simbolika neturi nieko bendra su krikščionybe ir jai neprieštaruoja. Tai, kad carinėje Rusijoje lošimo kortos buvo gaminamos visiškai legaliai nuo XVII amžiaus, iš esmės leidžia suprasti, kad pačios kortos nėra nuodėmė. Kitas dalykas - jų naudojimas. Nuodėmė yra ateities spėjimas, siekis praturtėti ne įprastu darbu, o žaidžiant kortomis, bei žaidžiant su nesveiku azartu. Priklausomybė nuo lošimų taip pat yra nuodėmė, nes tai yra aistra. Nekenksmingi žaidimai nėra nuodėmingi. XIX amžiaus carinėje Rusijoje vadinas „kvailys“ nebuvo uždraustas nei Bažnyčios nuostatais, nei valstybės įstatymais.

Klausimus galima siųsti į redakciją įprastu, elektroniniu paštu, arba per Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos Facebook puslapį.

Džiaugsmas visiems liūdintiesiems Druskininkuose

Ši graži, šiek tiek ryškesne nei dangus spalva nudažyta šventovė buvo pastatyta XIX amžiaus viduryje. Po Antrojo pasaulinio karo ji trejiems metams buvo uždaryta. Praėjusio amžiaus devintą dešimtmetį ji buvo atnaujinta.

Jevgenija NEGANOVA

Štai kokie čia apsilankusių keliautojų atsiliepimai internete: „Užėik, neskubėk. Taip tylu ir ramu. Ši vieta turi savo atmosferą. Čia gera bendrauti su Dievu“; „Jauki, šilta cerkvė. Mums taip patiko, kad nusprendėme joje susituokti! Ir nė kiek nepasigailėjome. Kunigas užkariavo mūsų širdis savo išmintimi ir gerumu! Linkime jums klestėjimo ir meilės!“; „Labai reto grožio, yra jaučiamas nuoširdus žmonių rūpestis ir susidomėjimas šia Stačiatikybės ir dvasingumo buveine. Čia neįprasta atmosfera ir parapijiečių geranoriškumas.

Maždaug keturiasdešimt metų bažnyčios klebonu buvo dvasininkas Vladimiras Sinitsynas, puikiai išmanantis architektūrą. Jam vadovaujant cerkvė įgavo tą nepakartojamą atmosferą, kuri jaučiama nuo pirmos buvimo šventovėje akimirkos. Galbūt taip yra ir dėl to, kad šventovės vidus apmuštas aksominiais gobelenais su išpaustais aukso raštais, papuoštas sieniniais šviestuvais. Šie išskirtinio namų jaukumo ženklai, būdingi jau beveik pamirštam kilniam gyvenimo būdai, teikia estetišką džiaugsmą ir yra labai gerai nuteikia malda.

Verta pastebėti, kad šventyklos vidaus apdailos atnaujinimo projektą, kuris buvo įgyvendintas, kaip jau minėta, praėjusio amžiaus devintą dešimtmetį, sukūrė Sankt Peterburgo „Ermitažo“ res-



► Druskininkai. Cerkvė Dievo Motinos ikonos „Visų liūdintųjų Džiaugsmas“ garbei

tauravimo darbų vadovas Aleksejus Pachomovičius Lopatinas.

Druskininkai - tai kurortinis miestas ir, žinoma, nemaža dalis parapijiečių, ypač vasarą, yra poilsiautojai. Atrodytų, kad šiuo metu cerkvėje turėtų vykti nuolatinė kaita, vis naiji veidai - kaip kaleidoskope ateiti ir išeiti, o dauguma ir negrįžti. Tačiau, dar vienas nuostabus šios parapijos bruožas - daug tikinčiųjų čia atvyksta ne tik daugelį metų, bet ir dešim-

tmečių! Kaip sako šie žmonės, juos čia vilioja nepakartojama atmosfera ir parapijos klebono, kuris tėviškai dėmesingai priima kiekvieną įžengusįjį, asmenybę.

Vieną liepos mėnesio dieną dalyvavome pamaldose cerkvėje ir pajutome čia viešpataujančią šiltą ir dvasingą atmosferą, nuo kurios širdyje pasidaro tikrai šilta, nepaisant už sienų nepaliaujamai žliaubiančio ir visai nebūdingo liepos mėnesiui lietaus.

Bažnyčios remontas Tauragėje



► Tauragė. Atnaujinta cerkvė Šventųjų Vilniaus kankinių garbei

2022-ųjų rugpjūtį, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Atsimainymo šventei, Tauragės mieste esančioje Šventųjų Vilniaus kankinių Antano, Jono ir Eustatachijaus cerkvėje buvo baigtas remontas.

Šventės išvakarėse buvo baigta cerkvės pamatų apdaila dekoratyvinėmis plytelėmis, taip pat baigtas cerkvės pastato išorinių sienų dažymas.

Šiuos cerkvės atnaujinimas atliktas parapijiečių dėka: Vladimiras, Nikolajus, Dimitrijus, rėmėjas Ramūnas ir kiti aktyviai veikiantys tikintieji.

Paskutinį kartą cerkvės pastatas buvo dažytas prieš 10 metų. Didelę finansinę pagalbą buvo suteikusi Tauragės miesto savivaldybė.

Skautas - kartą ir visam laikui

Skautų devizas angliškai skamba taip: „Be ready!“ („Būk pasirėngęs“ arba „Budėk!“). Nuo 1907 m. juo vadovaujasi milijonai skautų visame pasaulyje. Devizo autorius - pasaulio skautų sąjungos įkūrėjas - Robertas Baden - Pauelas (Robert Baden - Powell). Tad kamgi turi būti pasirėngęs skautas? Apie tai ir kalbėjome su Visagino Deniso Davydovo skautų būrio vadove Larise Chrečkova.

Kaitrią rugpjūčio dieną atvangą teikia tik ežero artumas. Prie jo ir susitarėme susitikti. O ten - apstu žmonių: ne vien mes gelbėjamės nuo karščio. Ieškome nušalauš kampelio ir įsitaisome ant vėtros aukos - parbloškotos pušies, kuri mums atstoja suolelį: juk toks ir dera skautybai.

- Larisa, būtų įdomu išgirsti, kaip Jūs, jau būdama suaugusi, ėmėtės skautybos? Ar kas tam pastūmėjo?

- Juk gyvenimo keliu mus vedė Viešpats... Tai įvyko jau seniai praėjusiais 1996 metais. Skautininkas Saša Osipovas, su kuriuo dirbau vienoje mokykloje, žinodamas, jog esu alpinistė, pakvietė mane į vasaros stovyklą meistriškumo pamokoms. Man reikėjo išmokyti vaikus deramai rišti mazgus, įrengti perkėlą bei kitų gudrybių, padedančių išgyventi gamtoje. Aš pasiėmiau savo vyresnėlį, kuriam tada buvo kokie 6 - 7 metai, ir mes išvykome į tą stovyklą. Ir nelauktai, netikėtai išbuvome ten visą sezoną. Tada ten atvykdavo Rygos ir mūsų skautai - Deniso Davydovo būrys. Tos trys savaitės man buvo lemiomos.

- Kaip suprantu, kiekviena Jūsų organizuojama stovykla -



► 2022 m. vasaros stovyklos dalyviai kartu su dvasininku Josifu Zeteišvili

ne šiaip sau poilsis gamtoje, bet ir tam tikras buvimo joje įprasminimas?

- Šįmet stovykla buvo skirta mažam jubiliejui - mūsų skautų organizacijos 30-mečiui. Vaikai nuodugnai susipažino su skautybe ir su jos istorija. Buvo ir skautų miško bei žvalgybos žaidimų. Ir nepriklausomai nuo to, kokia jų tema, miške vaikai mokosi išgyvenimo pagrindų ir tyrinėja gamtą. Jie išmoksta, kaip įkurti ir užgesinti laužą, sužino, kokias uogas ir grybus galima valgyti, o kurie iš jų nuodingi. Stovyklautojai mokosi įvairių dalykų: greit ir taisyklingai pastatyti palapinę ar įsirengti pašiūrę; pasidaryti stoginę; tam tikrais mazgais tvirtai surišti rąstus, suteikti pagalbą patyrusiajam traumą ir t.t.. Žodžiu, čia esama daugybės visokių gudrybių - linksmai, su užsidegimu pasakoja Larisa.

Kartu vaikams neįkyriai, neperšant teikiami ir pagrindiniai dvasinio gyvenimo dalykai. Ryte ir vakare jie meldžiasi. Tai būtina daryti. Ir šiaip viskas daroma mi-

nint Dievą, kad kiekvienas vaikas įsisąmonintų: „Be Dievo - nė žingsnio!“ Žinote, labai džiugu girdėti, kuomet vaikas, ką nors gerai atlikęs nemuša sau į krūtinę: „Štai koks esu šaunuolis - pats įstengiau!“, o taria: „Ačiū Dievui, kad man tai pavyko. Garbė Jam!“

- Kas yra tie pagrindai? Kuo grindžiamas skautų sąjūdis?

- Yra 12 įsakų, kuriais visada vadovaujamės. Šie įsakai skelbia: skautas ištikimas Dievui, Tėvynei, tėvams ir vadovybei; skautas visada - su Dievu; skautas tiesus ir laikosi savo žodžio; skautas taupus ir tausoja svetimą nuosavybę; skautas niekuomet nenustoja vilties; skautas linksmas, jis draugas visiems gyvūnams ir gamtai; skautas draugas savo artimui ir brolis kitam skautui; jis kuklus, darbštus ir uolus; skauto mintys, žodžiai ir veiksmai skaistūs. O juk visa tai ir yra krikščioniškosios vertybės, grindžiamos Dievo įsakais.

Pas mus ateina įvairūs vaikai, įskaitant ir tuos, kurių šeimos vi-

siškai nereliginos. Iš pradžių jie priešinasi mūsų taisyklėms, ypač nenori melstis. Bet po kiek laiko jiems mūsų tvarka tampa sava. Žinoma, ne visi jie noriai ateina į šventovę, bet noriai šeštadieniais dalyvauja talkose, kai tvarkomas šventorius, ir mielai ateina į susitikimus su dvasininku, pateikia jam klausimų. Beje, šią vasarą mūsų stovykloje buvo ir keletas vaikų iš Ukrainos - labai geri vaikučiai.

Pirmas dvasiškasis tėvas, su kuriuo susidraugavome, buvo tėvas Georgijus Salamatovas. Mes dažnai kviesdavom jį į stovyklą. Jis buvo labai dėmesingas, ir rasdavo tokių žodžių, kurie persemelkdavo sielą iki pat gelmių. Žinau, jog tarp vaikų buvo tokių, kurių tėvai net per Velykas neužsukdavo į šventovę, o tie jų vaikai paaugę tapdavo tikri parapijiečiai. Mes labai dėkingi tėvui Georgijui. Jo dėka aš pati pajutau šią Stačiatikybės dvasią, ir man tai buvo labai svarbu.

Į kiekvieną mūsų stovyklą atvažiuoja kuris nors dvasininkas.

Pas mus ne kartą yra lankęsis tėvas Joanas Kreculas, tėvas Konstantinas Lazukinas. O šią vasarą pranašo Elijo pagerbimo dieną mes praleidome su tėvu Josifu Zeteišvili.

- Ar pasibaigus vasaros stovyklai imatės kokios nors veiklos?

- Be abejo, - sako Larisa, - per išveiktines susitikime, būna išvykų į gamtą. Ir per Kalėdų atostogas rengiame trumpas žiemos stovyklas. Mes jau daug kartų kaip piligrimai lankėmės senovinėse stačiatikių šventovėse bei vienuolyuose. Be to, dažnai svečiuojamės pas Rygos skautus, su kuriais labai susidraugavome.

Mūsų skautai imasi ir savanorystės. Štai pastaruoju metu skautai padėjo priiminėti pabėgėlius iš Ukrainos. Vyresnieji skautai net vyko savanoriauti į Lenkiją, į Krokuvos bėglių priėmimo centrą. Viena ten darbavosi dvi savaites, o kiti - mėnesį.

Liudmila MARTYNOVA

Vyksta projektas „Smėlio ART terapija“

Sekmadieninės mokyklos vaikų reabilitacijos projekto idėja gimė koronaviruso apribojimų metu, kai moksleiviai mokėsi namuose nuotoliniu būdu.

Per dvejus metus jie tvirtai „priaugo“ prie planšetinių kompiuterių, išmaniųjų telefonų ir kompiuterių, tapo uždari, pasyvūs, dingio susidomėjimas gyvu bendravimu. Vaikai tapo priklausomi nuo išmaniųjų įrenginių. O prasidėjus karui atsirado daug vaikų iš Ukrainos, kurie patyrė stresą dėl karinių veiksmų ir evakuacijos. Taip gimė psichologinės reabilitacijos projektas vaikams.

Visagino savivaldybė, teikdama pagalbą tradicinėms religinėms bendruomenėms, konkurso būdu skyrė 2783 eurų projektui „Smėlio ART terapija vaikų ir paauglių psichologinei reabilitacijai“ įgyvendinti.

Projektas apėmė dvi piligrimi-



► Vaikų projekto „Smėlio ART terapija“ dalyviai ruošdamiesi užsiėmimams apsilankė Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyne

nes keliones į Vilnių. Vienas jų įvyko liepos mėnesį. Pagrindinis objektas buvo Šventosios Dvasios vienuolynas, kuriame yra Vilniaus kankinių Antano, Jono ir Eustachijaus relikvijos. Tyrinėdami šių šventųjų gyvenimus, vaikinai su sekmadieninės mokyklos vadovais renka informaciją pa-

grindiniam projekto rėmuose numatytam darbui - smėlio animacijai „Kartą Lietuvos žemėje...“. Dauguma mūsų vaikų niekada nesilankė šioje šventoje vietoje, jiems ši kelionė tapo tikra dvasinė šventė. Tą pačią dieną, lydimi kunigo vienuolio Nikitos Vasiljevo, vaikai aplankė Aušros Vartų Die-



vo Motinos ikoną. Tada aplankėme senovinę Skaisčiausiosios Katedrą, kur buvo surengta ikonų paroda.

Pirmasis užsiėmimas įvyko rugpjūčio viduryje. Vaikai piešė su malonumu ir entuziazmu, suprasdami, kad smėlis, pasirodo, yra puiki medžiaga kūrybai. Ir ne-

svarbu, jei kažkas iš karto nepavyks. Išties, smėlio piešimui net trintuko nereikia - tik delnai ir pirštai. Galite kurti be galo...

Vaikai iš pamokų namo ėjo nenoriai. „Ar galime piešti šiek tiek daugiau?“ - nenurimo vaikai.

Užsiėmimų mokytoja, dailininkė Anastasija Rešetko.

Sparnuotasis maldininkas

Iš ciklo „Tutejšas“ paterikonas

Jevgenija NEGANOVA

Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyne triūsia vienuolė Ana – „visų sparnuotų padarėlių motina“. Pas ją amžinai glaudžiasi įvairūs paukšteliai – kanarėlės, papūgėlės. Ji nuolat lesina, slaugo, gydo koki nors gatvėje rastą nabagėlį.

Galima numatyti, kodėl ji taip myli padangių skrajūnus: vienuolės dažnai lygina su angelais, o jau ten, Danguje, kaip žinia, visokie „plunksnuotieji“, Šešiasparniai...

Štai keletas jos meilės sparnuotiesiems pavyzdžių.

...Vieną dieną jauna vienuolyno parapijietė sutiko motinėlą Aną, po vigilijos grįžtančią į celę. Gal jos spaudimas buvo pašokęs, ar priešinai – nukritęs, šiaip ar taip, bet ji vos laikėsi ant kojų. Parapijietė paėmė Ana už parankės, norėdama jai padėti pasiekti namus.

Bet beeinant motinėlą Ana, vos pavėlkančios kojas, pastebėjo netoliese ant žemės, kažkaip keistai bebugždantį balandį. Buvo panašu, jog jis negaluoja. Nepaisydama savo silpnumo, Ana tiesiog metėsi prie jo, norėdama įsitikinti, kas nutiko. Tik įsitikinusi, kad viskas ten tvarkoje, tęsė kelionę.

Kai jos pasiekė celę, motinėlə nejudė viršutinės šviesos, nes

kambaryje buvo likęs neuždengtas narvelis su paukšteliais. Įjungus ryškų šviesą jis išsigastų. Klupdama tamsoje, leisgyvė ji nuklibinkščiaavo ir uždegė virš jos tokioms progoms pritaikytą blausią blausią lempelę.

O kartą ji bei eilinis sparnuotasis globotinis patyrė tikrą stebuklą, nors motinėlə Ana to nutikimo ir nelaiko stebuklu.

Vieną nuostabų vasaros rytą, eidama į šventovę, atlikti savo patarnavimų, prie pat jos slenksčio motinėlə Ana išvydo nejudamai gulintį paukštuką. Buvo panašu, kad jis galutinai „pakratė“ kojytes – atrode visiškai negyvas ir palietus buvo šaltas. Bet „sparnuotųjų motina“ taip lengvai neišsižada savo draugų skrajūnų. Ji pačiuopo nerodantį gyvybės ženklų nabagėlį ir įbėgo su juo į šventovę.

Ten jai pasitaikė sutikti vienuolyno dekaną, igumeną Antonijų. Prišokusi prie jo Ana paragino: „Tėve Antonijau, greičiau pradėkite intencines pamaldas, kad paukštelis atgytų!“

Tėvas Antonijus kiek suglumo: juk nepriimta atlikti tokių pamaldų, kurių intencija – kokio nors žvėrelio sveikata, bet matydamas, kaip karštai Ana to ir be žodžių, akimis prašo, pasiūlė jai meldžiantis, kaip įprasta religinėse procesijose, apeiti aplink šioje šventovėje esančią relikvinę su šventųjų Vil-

niaus kankinių relikvijomis. Ir vienuolė Ana, delnais laikydama paukštukėlį, ėmė sukti ratus aplink relikvinę ir uoliai melstis. O tėvas Antonijus žiūrėjo, žiūrėjo į šį vyksmą ir tarė: „Gal tu jį pašlakstyk šventintu vandeniu?“

Atnešė šventinto vandens ir pašlakstė paukštuką. O jis, matyt, sušilęs Anos delnuose, jau buvo kiek atsigavęs, nes sukrutėjo ir net įstengė išgerti kelis lašus šventinto vandens. Žodžiu, kai po kokių dešimties minučių Ana išėjo iš šventovės, norėdama nunešti paukštelį į celę ir palesinti, šis purpt! ir pakilo nuo jos delnų.

Ir tiek tematė! Ana ramiai pažvelgė į savo tuščius delnus, o po to – į buvusį „pacientą“, kuris jau tarsi niekur nieko čireno įsitaisęs ant artimiausio medžio šakos. Vienuolės nė kiek nenustebino netikėtas paukščio „prisikėlimas“, juk visiškai natūralu, kad jį atgaivino šventieji Vilniaus kankiniai. Ir jokių stebuklų čia nesą!

Štai tokia visų sparnuotųjų „motinėlə“ atlieka savo vienuolės tarnystę mūsų Šventosios Dvasios vienuolyne – atjauti, gailestinga, besirūpinanti visomis dangaus skrajūnėmis. Todėl minėta parapijietė, susiruošusi su vyru pakeliauti per atostogas, nė nesvarstė, kam patikėti savo globotinį – banguotąją pa-



► Tai ir yra ta papūgėlė „Spindulėlis“. Asmeninio archyvo nuotr.

pūgėlę Spindulėlį. Aišku vienuolei Anai. Pas ją, paukštelis, kaip čia sakoma, bus kruopščiausiai „prižiūrėtas“.

Ir, kaip vėliau paaiškėjo, ne tik prižiūrėtas. Kai jauni sutuoktiniai po poros savaitžių grįžo namo ir atsiėmė papūgėlę, ši ėmė demonstruoti tokius gebėjimus, kad šeiminiškams beliko stebėtis. Paukštelis ir anksčiau buvo šnekus, bet dabar iš jo tarsi žirniai iš maisto byrėjo: „Viešpatie pasigailėk!“, „Švenčiausioji Dievo gimdytoja, gelbėk mus!“, „Garbė Tau, mūsų Dieve, garbė Tau“ ir kiti dievobaimingi posakiai.

Spindulėlis tapo karštas ir kupinas įkvėpimo maldininkas. Jis malda pradėdavo ir baigdavo dieną. Ir niekuomet to nepamiršdavo padaryti.

Kai šeiminiškai pasiteiravo, kaip vienuolei Anai pavyko jų globotinį padaryti tokį „pamaldų“, ji, truktelėjusi pečiais, kukliai pasakė: „Tai kad jis ir anksčiau buvo tikintis, aš tik jį katechizavau. Mes su juo, kaip ir dera, kas rytą ir vakarą meldėmės, o kai išeidavau atlikti to, kas man pavesta gailėdama, kad jis ilgai bus vienas, įjungdavau psalmyno įrašą. Aš turiu ilgą – kokioms šešioms valandoms...“

Štai taip neprotinga būtybė susipažino su Apreiškimu Dievo vaikams, kaip ir skelbia Raštas (Rom 8, 19-23). Pirmojo žmogaus nuodėmė jį patį ir visą kūrinių pajungė kančiai ir tuštybei, bet gi pats žmogus, mylėdamas ir rūpindamasis neprotingomis būtybėmis, kar-tais padeda ir joms patirti Dievo malonę.

Ši diena prieš 150 metų

Lietuvos vyskupijos žinios, 1872 m., rugsėjo 15 d. Vietinės žinios

Cerkvių šventinimas: Šių metų liepos 28d. Kauno dekanas Šiaulių apskrityje pašventino laikiną Tytuvėnų (rus. Cytoviansko) parapijos cerkvę, įkurtą žemvaldžio A. Christianovičiaus namuose, jo „Požymovo“ dvare.

Rugpjūčio 15 d. Molodečno dekanas pašventino Vileikos apskrities Markovo cerkvę. Dekanui talkino gretimų parapijų kunigai. Į išskilmę suplaukė gausus būrys tikinčiųjų.

Aukos cerkvėms. Kaip pranešama, Vilniaus generalgubernatorius šių metų liepos 24 ir rugpjūčio 6 d. nusiuntė jo Ekscelencijai 300 sidabrinų rublių, skirtų Grodno (Gardino) miesto Dievo gimdytojos Gimimo moterų vienuolynui, patalpų seserims įrengimui. Iš minėtos sumos 100 rublių paaukojo Sankt Peterburgo 1-osios gildijos pirklys Jefimas Saveljevičius Jegorovas, prašydamas įtraukti į Grodno moterų vienuolyno „amžinųjų atminimų“ knygėlę velionės ponios Jekaterinos vardą; 200 rublių paaukojo Jos Imperatoriškosios Didybės freilinos Sofija ir Varvara Lanskojos.

Puskarininkis A. Skvarko ir Chiljmonovo kaimo valstietis J. Tarasevičius, Sokoljaskio apskrities (dabar – Baltarusija) Novodvorsko cerkvei paaukojo 40 sidabrinų rublių vertės visą komplektą kunigo bažnytinių drabužių iš juodo pusaksomio ir dvi per Liturgiją po jais dėvimas ilgas sutanas: vieną – baltą glazeto (tai brokato rūšis – vert. past.), o kitą – spalvoto vilnonio audinio.

Grodno gubernijoje, Volkovysskio apskrities Samojlovičių kaime esančio dvaro savininkas ir vietinės Nikolajaus Stebukladario cerkvės parapijietis, generolas A.M. Dreniakinas, šių metų birželio 18 d. paaukojo 1000 rublių, kad šįmet būtų atliktas minėtos cerkvės kapitalinis remontas ir nestigtų lėšų kitoms reikmėms. Pasak parapijos dvasininko, tėvo Savos Kuljčickio, šią šventovę būtina nedelsiant remontuoti. Aukotojas – generolas Dreniakinas išreškė norą, kad cerkvės stogas būtina būtų dengiamas „Jakovlevo“ gamybos skarda, jeigu anksčiau naudota kitą medžiaga.



„Rusų žodžiais visa parašyta“

Šią vasarą literatų susivienijimas „Logos“ baigė ilgus metus trukusį „Rusiškosios Lietuvos prozos Antologijos“ (Antologija ruskoj prozy Litvy) leidimą.

Kalbant apie turinį, tarp 398 Antologijos autorių svarų indėlį įnešė stačiatikiai – tiek dvasininkai, tiek pasauliečiai, įskaitant savo gyvenimą su Lietuva susiejusius nūdienos hierarchus metropolitus: Chrizostomą (Martiškiną), Inokentijų (Vasiljevą), Antonijų (Čeremisovą), Ignatijų (Pologrudovą), Ilarioną (Alfejevą).

Daug vietos Antologijoje skirta svarbiems senovės tekstams – pirmiesiems šaltiniams. Tai ir Pirmasis Lietuvos Didžiosios Kuni-gaikštystės Statutas (Kunigaikštystės teisinis). Jis buvo paskelbtas 1529 m. vadovaujantis Lenkijos Karaliaus Žygimanto I Senojo (1467-1548) įsaku. Statute aiškiai sakoma, kad žemskinis perrašytas tekstas „ant visų lapų“ rašė „rusiškais rašmenimis“, vartodamas tik „rusiškų“, o ne „kokios kitos kalbos žodžius...“.

Skaitytojams pirmą sykį Lietuvoje suteikta galimybė susipažinti ir su Viduramžiais gyvenusiu Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios tarnų, kurie čia yra tokios litera-



► Daugiatomis „Rusiškosios Lietuvos prozos Antologija“

tūros pradininkai, raštais. Antologijoje skelbiami šių autorių darbai: metropolito Kipriano (Camlako), gyvenusio 1330 – 1406 m., kuriam pavyko pasiekti, kad Konstantinopolio Patriarchas Filofėjus (1300-1370) beatifikuotų Vilniaus kankinius; archimandrito Leontijaus (Karpovičiaus; gyv. 1580-1620); igumeno Afanasijaus (Filipovičiaus; 1597-1648); metropolito Fotijaus (Kijevskio; mirusio 1431 m.); kunigo vienuolio Simeono (Polockio; 1629-1680) bei daugelio kitų.

Iš vėlesnių laikų pamokslininkų, triūsusių Lietuvos Stačiatikių, vyskupijoje, dvasinio paveldo Antologijoje pateikti metropolito Josifo (Semaško, gyv. 1798-1868) „Užrašai“, arkivyskupo Makarijaus (Bulgakovo; 1816-1882) „Rusijos Bažnyčios istorija“, Patriarcho Tichono (Bellavino; 1865-1925) pamokslai; arkivyskupo Aleksijo (Dechterevo; 1889-1959) „Prisiminimai“ bei kiti šio istorijos periodo stačiatikių hierarchų darbai.

„Lietuvos rusų prozos Antologijoje“ surinkta beveik 400 autorių.

„Lietuvos rusų prozos Antologijoje“ surinkta beveik 400 autorių.

ŽINOK, KAD DAIKTŲ STYGIUS ARTINA TAVE PRIE DIEVO (Šventasis vienuolis, tėvas Izaijas)